

רבה. בגין לכך אליין אינון חברים משותפים בהדרה. ובאה חולקון בעלמא דין ובעלמא דאתה, לאינון זכו להאי למחוי חברים בהדרה, עליהם כתיב, (תהלים קכט) **למען אחיך ורעי וגוי.**

פתח ואמר, (ישעה נב) הנה ישכיל עבדי ירום ונשא ונגה מאד. ובאה חולקון דעתיקיא רקיידשא בריך הוא גלי לון ארחי דאוריתא למחד בהו. תא חזי, האי קרא רזא עלאה איהו, הנה ישכיל עבדי ואוקמו. אבל תא חזי, בך ברא קדרשא בריך הוא עלמא, עבד לה לסייע ואיזער לה נהורה דהא לית לה מגרמה כלום. ובגין דעתיערת גראמה, אתנחרא בגין שימוש, ובתויקפה דנהוריין עלאלין.

ובזמןך דהזה כי מקדשא קיים, ישראל הוא

אהבה, אתם שנפנס האור של להם דברי התורה ללבתם. בא אהבה הקטנה שנדרחת מאהבה רבה. מושום לכך אלה הם חברים משותפים עמה. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, שהם זכו לוזה להיות חברים עמה, עליהם כחוב (שם קכט) **למען אחיך ורעי וגוי.**

פתח ואמר, (ישעה נב) הנה ישכיל עבדי ירום ונשא ונגה מאד. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא גלה

**מִשְׁתַּחֲלֵין בְּקֹרֶבְנִין וְעַלְוָן וּפּוֹלְחָנִין, דְּהָוו עֲבָדִין
בְּהָנִי וְלִיוֹאִי וַיְשִׁרְאֵלִי בְּגִינִּין לְקֹשְׁרָא קְשִׁרִין וְלְאַגְּהָרָא
גְּהָרִין. וְלֹבֶתֶר דְּאַתְּחָרְבָּ בְּיַמְּקָדְשָׁא אַתְּחָשָׁךְ גְּהָרָא,
וְסִיחָרָא לֹא אַתְּגִּירָת מִן שְׁמַשָּׁא, וּשְׁמַשָּׁא (דף גפא ע"ב)
אַסְתָּלָק מִנָּה וְלֹא אַתְּגָּהָרָא, וְלִיתְ לְךָ יוֹמָא דְּלֹא
שְׁלָטָא בֵּיהֶ לְזֹוטִין וְצָעָרִין וּכְאַבִּין כִּמָּה דְּאַתְּמָר.**

**וּבְהַהּוּא זְמָנָא דְּמַטִּי זְמָנָא דְּסִיחָרָא לְאַתְּגָּהָרָא, מַה
כְּתִיב הָנִיה יַשְׁבֵּיל עֲבָדִי, עַלְיהֶ דְּסִיחָרָא
אַתְּמָר הָנִיה יַשְׁבֵּיל עֲבָדִי דָא הוּא רֹזָא דְּמַהְיָמָנוֹתָא.
הָנִיה יַשְׁבֵּיל, דְּאַתְּעַרְתָּא לְעַיְלָא בְּמַאן דְּאַרְחָ
רִיחָא זְאַתִּי לְאַתְּעָרָא וְלְאַסְתָּבָלָא. יְרוּם, מִסְטָרָא
דְּגָהָרָא עַלְאָה דְּבָל גְּהָרִין.**

**יְרוּם, כִּמָּה דְּאַתִּ אַמְּרָ, (ישעה ל) זְלָבִן יְרוּם לְרָחְמָכֶם.
וְגַשָּׁא, מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם. וְגַבָּה, מִסְטָרָא**

לשון הקודש

ועבודות שעשו עושם הכהנים ולויים מה בתרוב? הינה ישביל עבדי. נאמר על הלבנה הינה ישביל עבדי, וזה סוד יהודאים ברדי לקשר קשרים ולהאייר אורות. ולאחר שגחרב בית המקדש, נחשך האור, והלבנה לא הוארה מן השמש, והשמש הסתלק ממנה ולא האירה, ואין לך יום שלא שולטים בו קלות וצער וכאבים, כמו שנטהאר. ובאותו זמן שהגיע זמן הלבנה להאיר,

רַיְצָחַק. מֵאֶד, מִסְפְּטָרָא דִיעָקָב. וְאֶפְעַל גַּב דָאוֹקָמוֹתָה,
וּבְלֹא חֶד בְּרוֹזָא דְחַכְמָתָא.

וּבְהַהְוָא זָמְנָא יְתַעַר קְדֻשָּׁא בָּרִיךְ הוּא אַתְּעַרְוָתָא
עַלְאָה לְאַנְהָרָא לְה לְסִיחָרָא כְּדָקָא יְאֹות
בָּמָה דָאת אָמָר, (ישעה ל) זָהָיה אָזָר הַלְּבָנָה בָּאוֹר
הַחַמָּה וָאָזָר הַחַמָּה יְהִיָּה שְׁבָעָתִים בָּאוֹר שְׁבָעָתִים
הַיְמִים. וּבְגַיְן כֵּה יְתוֹסֵף בָּה רֹוח עַלְאָה, וּבְגַיְן כֵּה
יְתַעֲרֵוּן כְּדִין כָּל אַינְנוּ מִתְּתֵיא דָאַינְנוּ גַו עַפְרָא. וְדָא
הַוָּא עַבְדִי, רֹזָא דְמַפְתָּחָן דְמַאֲרִיה בִּידָה. בָּמָה דָאת
אָמָר, (אל עַבְדוּ זָכוּ בֵיתָו וּבָמָה דָאת אָמָר), (בראשית כד) זִיאָמָר אֶבְרָהָם
אֶל עַבְדוּ, דָא סִיחָרָא כָּמָה דָאַטְמָר, מַטְטוֹרָן דָאַיְהוּ
עַבְדָ שְׁלִיחָא דְמַאֲרִיה.

זָכוּ בֵיתָו בָמָה דָאת אָמָר, (תהלים לו) נְעַר הַיִתִי גַם

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

וְגַבָּה – מִהָּצָד שֶׁל יַצְחָק. מֵאֶד – מִצָּדוֹ
שֶׁל יַעֲקָב. וְאֶפְעַל גַּב שֶׁבָּאַרְוָהוּ, וְהַכֵּל
אֶחָד בְּפָזָד שֶׁל הַחַכְמָה.

וְבָאֹתוֹ זָמֵן יְעוֹרָר הַקְרֹוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא
הַתְּעוֹרָרוֹת עַלְיוֹנָה לְהַאֲיר לְלִבָּנָה
כְּרָאוֹי, בָמָו שְׁנָאָמָר (שׁ) וְהִיה אָזָר
הַלְּבָנָה בָּאוֹר הַחַמָּה וָאָזָר הַחַמָּה יְהִי
שְׁבָעָתִים בָּאוֹר שְׁבָעָתִים הַיְמִים. וּמְשׁוּם
כֵּה תְּתוֹסֵף לְה רֹוח עַלְיוֹנָה, וּמְשׁוּם בָּה

זָכוּ בֵיתָו, בָמָו שְׁנָאָמָר (תהלים לו) נְעַר
הַיִתִי גַם זָכוּתִי. הַמְשָׁל בְּכָל אֲשֶׁר לו,

זָקְנָתִי. הַמּוֹשֵׁל בָּכֶל אָשָׁר לוֹ, בְּגַין דָּכֶל גּוֹנִין אֲתַחֲזָוִין
בֵּיהֶרְזָק וְחַזּוֹר וִסְוּמָק.

שִׁים נָא יְדָה תְּחַת יְרֻכִּי, דָא הוּא צְדִיק רְזָא דְמַלְהָ
קִיּוֹמָא דְעַלְמָא. דָהָא כְּדִין הָאִי עַבְדָ מִמְנָא
בְּרֹזָא עַלְאָה לְאַחֲרִיא לְזֹן לְדִירִי עַפְרָא וַיְתַעֲבֵיד
שְׁלִיחָא בְּרוֹחָא דְלַעַילָא וְלְאַתְבָא רְוִיחָן וְנְשִׁמְתָּיוֹן
לְאַתְרִיהוֹ לְאַינְזָן גּוֹפִי (ס"א דְאַתְאָכְלוּ) דְאַתְבָלוּ וְאַתְרָקְבוּ
תְּחוֹת עַפְרָא.

וְאַשְׁבִּיעַ בֵּי אֱלֹהִי הַשְׁמִים. וְאַשְׁבִּיעַ, מָאִ
וְאַשְׁבִּיעַ. לְאַתְלְבָשָׂא בְּרֹזָא דְשַׁבָּע
נְהֹרִין עַלְאַיִן דְאַינְזָן רְזָא דְשַׁלְמָיו עַלְאָה. אָשָׁר לֹא
תַּקְהַ אָשָׁה, דָא הוּא גּוֹפָא דְתְחֹות עַפְרָא דְאִית לִיה
קִיּוֹמָא לְאַקְמָא מְעַפְרָא. דָכֶל אַינְזָן דְאַתְקָבָרוּ בָה
וּזְכוּ לְאַתְקָבָרָא בְּאַרְעָא דִיּוֹרָא אַיִן יִתְעַרְיוֹן

לשון הקודש

וְנַרְקְבוּ תְּחַת הַעֲפָר.
וְאַשְׁבִּיעַ בָה אֱלֹהִי הַשְׁמִים.
וְאַשְׁבִּיעַ - מָה זֶה וְאַשְׁבִּיעַ? לְהַתְלָבֵש
בְּסָוד שֶׁל שְׁבָעָה אוֹרוֹת עַלְיוֹנִים, שָׁהָם
סָוד הַשְׁלָמוֹת הַעֲלֵיוֹנָה. אָשָׁר לֹא תַּקְהַ
אָשָׁה - וְהוּא הַגּוֹף שְׁתַחַת הַעֲפָר שִׁישׁ לוֹ
קִיּוֹם לְהַקִּים מִהָּעָפָר, שֶׁל אָזְטָם
שְׁנַקְבָּרוּ בָה וּזְכוּ לְהַקְבֵּר בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל,

משמעות המונחים נראים בו יְרָק וְלַבְזָן
וא"ם.

שִׁים נָא יְדָה תְּחַת יְרֻכִּי - וְהוּא צְדִיק,
סָוד הַדָּבָר קִיּוֹם הָעוֹלָם, שְׁהָרִי אוֹ הַעַבְדָ
תְּזִהְוָה מִמְנָה בְּסָוד עַלְיוֹן לְהַחֲיוֹת אֵת
שׁוֹכְנֵי הַעֲפָר, וַיְעַשֵּׂה שְׁלִיחָה בְּרוֹחָה שֶׁל
מַעַלָה לְהַשִּׁיבָה הַרְוחָות וְהַנְּשָׁמוֹת
לִמְקוֹמָן לְאוֹתָם גּוֹפִים (שְׁנָאכְלוּ) שְׁהַתְבָלוּ

בקדרמיהָתא, בְּמֵה דָאָקִיםָנָא. דְכַתִּיב, (ישעה כו) יְחִי מִתְּחִיה, בְּקָדְמִיהָתָא אֲלֵין מַתִּין דָאָרָעָא דִיְשְׁرָאֵל. נְבָלָתִי יְקוּמוֹן, אִינּוֹן מַתִּין דְשָׁאָר אָרָעָן. וְעַל דָא לְאַיִנוֹן גּוֹפִיהָן דִיְשְׁרָאֵל דְאַתְקָבָרוּ תִּפְנֵן, וְלֹא לְגֻפֵי דְשָׁאָר עַמִּין עַזְבָּדִי עַבּוֹדָה זָרָה דְאַסְטָאָבָא אָרָעָא מִינִיהָ.

וְעַל דָא אָשָׁר לֹא תַקְהֵחַ אָשָׁה לְבָנִי. דְכֶל נְשָׂמְתִין דְעַלְמָא דְנִפְקֵי מַהְ הוּא נְהָר דְנִגְיִיד וְנִפְיק, אִינוֹן בְּגַ�ן לְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָא אָשָׁר לֹא תַקְהֵחַ אָשָׁה, דָא גּוֹפָא. לְבָנִי, דָא נְשָׂמְתָא. מְבָנּוֹת הַבְּנָגָןִי, אֲלֵין גּוֹפִין דְעַמִּין עַזְבָּדִי עַבּוֹדָה זָרָה, דְזָמִין קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַעֲרָא לְזֹן מְאָרָעָא קְדִישָׁא. בְּמֵה דְאָתָ אָמֵר, (איוב לח) וַיַּגְעַרְיוּ רְשָׁעִים מִמְּנָה. בְּמֵאן דְמַנְעָר טְלִיתָא מְזֻהָּמָא דִילָה.

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

הַם יַרְעַרְרוּ בְּרָאָשׁוֹנָה, בָּמו שְׁבָאָרְנוּ,
שְׁבָתּוֹב (ישעה כו) יְחִי מִתְּחִיה, בְּרָאָשׁוֹנָה –
אֲלוֹ הַמְתִים שֶׁל אָרֶץ יְשָׁרָאֵל. נְבָלָתִי
יְקוּמוֹן – אֲוֹתָם הַמְתִים שֶׁל שָׁאָר
הָאָרֶצֶת. וְעַל זֶה לְאוֹתָם גּוֹפִים שֶׁל
יְשָׁרָאֵל שְׁנַקְבָּרוּ שָׁם, וְלֹא לְגּוֹפּוֹת שֶׁאָרֶץ
הָעַמִּים עַזְבָּדִי עַבּוֹדָה זָרָה שְׁהָאָרֶץ
נִטְמָאָה מִקְהָם.
וְעַל בָּן, אָשָׁר לֹא תַקְהֵחַ אָשָׁה לְבָנִי, מֵה
זֶה לְבָנִי? שֶׁבֶל נְשָׂמוֹת הָעוֹלָם שִׁיוֹצָאות

כִּי אֶל אָרְצִי וַאֲלֹ מַולְדָּתִי תְּלִךְ. אָרְצִי, דָא הִיא אָרְעָא קְדִישָׁא דָאִיהוּ קְדֻמָּה לְכָל שָׂאֵר אָרְעֵין כְּמָה דָאַתָּמָר. (יעל דָא בִּי אֶל אָרְצִי דָא אָרְעָא קְדִישָׁא דָאִיהוּ רִילִיה בֵין כָל שָׂאֵר אָרְעֵין רְפֵלִיג לֹזַן לְמִטְבָּח אַחֲרֵיכֶן) וַעֲלַדְתָּא בִּי אֶל אָרְצִי, וַאֲלֹ מַולְדָּתִי. בֵינוֹן דָאַמְרָא אֶל אָרְצִי מָהוּ וַאֲלֹ מַולְדָּתִי. אֶלְאָ אֶל אָרְצִי כְּמָה דָאַתָּמָר, (מהו) וַאֲלֹ מַולְדָּתִי אֵלֵין אַיִינָן יִשְׂרָאֵל.

תָּא חַווּ, מָה בְּתִיב, וַיְקַח הָעָבֵד כְּמָה דָאַתָּמָר. עַשְׂרָה גְּמַלִּים, אֵלֵין אַיִינָן עַשְׂרָה דָרְגִין דְהָאי עָבֵד שְׁלֹטָא עַלְיִיהוּ, בְּגַוְונָא דְלָעִילָא. מְגַמְלִי אַדְנֵיוּ, דָאַיְנוּ בְּהַהוּא גְּוֹנָא מִפְשָׁש כְּמָה דָאַתָּמָר, וְהָאי עָבֵד שְׁלֹטָא וְאַתְּתָּקֵן בְּהָוּ.

וְכָל טוֹב אַדְנֵיו בְּיַדְוּ, כָל הַהוּא טִיבוּ רִיחֵין **עַלְאֵין דְנַפְקֵי מְנוּ אַיְנוּ נְהֹרִין וּבוֹצִיגִין**

לשון הקודש

מַולְדָתִי? אָלוּ הִם יִשְׂרָאֵל **כִּי אֶל אָרְצִי וַאֲלֹ מַולְדָתִי תְּלִךְ.** אָרְצִי – וּ **הָאָרֶץ הַקָּדוֹשָׁה שֶׁהִיא רָאשָׁנָה** לְכָל שָׂאֵר הָאָרְצּוֹת, בְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר. וַעֲלַדְתָּא בִּי אֶל אָרְצִי, וּ **הָאָרֶץ הַקָּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא שָׁלוּ בֵין כָל שָׂאֵר הָאָרְצּוֹת שְׁחַלֵּק אֹתוֹם לְמִמְנִים אַחֲרִיסָן,** וַעֲלַדְתָּא בִּי אֶל אָרְצִי וַאֲלֹ מַולְדָתִי. בֵינוֹן שָׁאמְרָא אֶל אָרְצִי, מָה זה וַאֲלֹ מַולְדָתִי? אֶלְאָ אֶל אָרְצִי, בְּמוֹ שְׁנָאָמֵר. וַהֲזֵה וַאֲלֹ

על אין. וכל טוב אָדָנִיו, הַהוּא שְׁמוֹשָׁא דְשֶׁמֶשָׁא
דְאַתְמֵשָׁא בָּה בְּסִיחָרָא.

וַיַּקְם וַיַּלְךְ אֶל אֲרָם נָהָרִים, דָא אַתָּר דְאַרְעָא
קְדִישָׁא דְבָבָת תִּמְנוֹ רְחֵל כֶּד חָרֵיב בַּי
מִקְדְּשָׁא. וַיַּבְרֶךְ הָגִמְלִים מְחוֹזֵן לְעִיר אֶל בָּאָר הַמִּינִים,
לְאַתְקְפָא חִילָהָא בְּתוּקְפָהָא בְּדָקָא יִאָוֶת עַד לֹא
תִּיעַול לְאַקְמָא לוֹן לְאַינּוֹן גּוֹפִין.

לְעַת עָרָב, מַאי לְעַת עָרָב. דָא עָרָב שְׁבָת (דף קפב נ"א)
דְאַיְהוּ זְמָנָא דְאַלְפָ שְׁתִיתָה. לְעַת עָרָב כִּמָה
דְאַת אָמֵר (תהלים קד) וְלַעֲבוֹדָתָו עָדִי עָרָב, וּבְתִיב, (ירמיה
ו) כִּי יִגְטוּ צְלָלִי עָרָב.

לְעַת צָאת הַשְּׁאָבָת, דְהַהוּא זְמָנָא זְמִינֵין לְמַיְקָם
וְלְאַחֲרֵיָא בְּקָדְמִיתָא מִפְּלָשָׁא בְּשָׁאָר בְּנֵי עַלְמָא.
אַינּוֹן דְשָׁאָבִי מִימָוי דְאַזְרִיקָתָא (וְשָׁאָבִי), בְּגִינַן דְאַתְעַסְּקוּ

לשון הקידוש

טרם תְּפִנֵּס לְהַקִּים אֵת אָוֹתָם הַגּוֹפִים.
לְעַת עָרָב, מַה זה לְעַת עָרָב? זה עָרָב
שְׁבָת שְׁחוֹא הַזָּמֵן של הַאַלְפָ הַשְׁשִׁי.
לְעַת עָרָב - בָּמוֹ שְׁנָאָמֵר (תהלים קד)
וְלַעֲבוֹדָתָו עָדִי עָרָב, וּבְתִיב (ירמיה ו) כִּי
יִגְטוּ צְלָלִי עָרָב.

לְעַת צָאת הַשְּׁאָבָת - שְׁבָאָתוֹן זְמָן
עֲתִידִים לְקוֹם וְלְחָזִות. בְּרָאָשׁוֹנָה
מִפְּלָשָׁא בְּנֵי הָעוֹלָם אָוֹתָם שְׁשֹׁוֹאָבִים
הַמִּינִים - לְהַתְחִזֵּק פְּחָה בְּחֻזְקה בְּרָאוֹי